

Typisch Gronings

KIRSTEN OTTEN

AFBEELDINGEN UIT HET BOEK

BOEK

WWW.WBOOKS.COM € 24,95

Hoe komen Warffumers aan de schimpnaam Bloklichters? Wat wordt verstaan onder het oudjaargebruik 'slepen'? Wat is een Groninger slenk en waarom is die bijna uitgestorven? Poffert, Groningse meeuwen, stoetbomen en het Peerd van ome Loeks. Zomaar een greep uit de 101 Groninger tradities, gebruiken en (eigen)aardigheden die RUG-alumnus geschiedenis **Martin Hillenga** (1972) beschrijft in zijn nieuwe boek *Wadapatja*.

Hoewel niet iedereen even blij zal zijn met de ontluisterende beschrijving van sommige gebruiken, vliegt het boek van historicus Martin Hillenga de boekhandels uit. 'Met eventuele lange tenen van lezers ben ik helemaal niet bezig geweest. *Wadapatja* is echt een hobbyboek, geschreven vanuit de wetenschap, maar niet vóór de wetenschap. Om het helemaal naar mijn zin te krijgen heb ik me ook met veel plezier met de vormgeving en illustraties bemoeid. Stond ik tijdens de hittegolf van afgelopen zomer kniepertjes en poffert te bakken zodat die op de foto konden.'

Eigenlijk is *Wadapatja* een bijproduct van het proefschrift waar Hillenga in zijn vrije tijd aan werkt. 'Dat proefschrift gaat over de constructie van regionale identiteit. Tijdens het bestuderen van literatuur en massa's oude kranten heb ik heel veel snippets verzameld die te klein waren voor een plek in het proefschrift. Zo ontstond het idee voor een boek met honderd-en-een casussen die de grote lijn illustreren.' Dat aantal blijkt vooral een erekwestie: 'Het Nederlands

Centrum van Volkscultuur heeft het boek *Dit zijn wij* uitgegeven, over de honderd belangrijkste tradities van Nederland. Daarin komt Groningen niet één keer voor. Dat kon ik niet over mijn kant laten gaan.'

Midwinterhoornblazen

Hillenga's fascinatie voor het Groninger immaterieel erfgoed is ontstaan tijdens zijn studie geschiedenis, of eigenlijk door de bijvakken die hij volgde bij volkskunde. In de uitvoerige inleiding bij het boek gaat hij diep in op het verschijnsel volkscultuur. Met veel beweringen over de oorsprong van gebruiken maakt hij korte metten. 'Er wordt op het gebied van populariserende volkskunde gewoon een heleboel onzin beweerd, die steeds weer kritiekloos wordt overgenomen. Neem het midwinterhoornblazen. Folkloristen hangen daar allerlei mythologische, Germaanse interpretaties aan op, terwijl het gebruik in de huidige vorm niet verder teruggaat dan de twintigste eeuw. In Westerwolde werd op boerhoorns geblazen om dorpsbewoners bijeen te roepen. Met het verjagen van geesten, de huidige interpretatie, had

het niets van doen. Een *invented tradition* dus.'

Noorderslag-bierdouche

Volkscultuur is van alle tijden. Om die reden heeft Hillenga behalve echt oude, zoals het lampengeld in Oldenzijl, en de niet zo oude zoals de shantykoren, ook helemaal nieuwe tradities opgenomen in zijn boek: 'Een van de jongere is de Noorderslag-bierdouche. Die is in 1992 ontstaan, maar in 2016 ook al weer bezweken onder de kritiek van een aantal radiomensen uit het Westen.'

In het hoofdstuk 'School, studie en werk' zijn verschillende lemma's gewijd aan de universiteit: 'De toga's van de Groninger hoogleraren zijn de meest authentieke in Nederland. Ze lijken nog vrijwel exact op de oorspronkelijke zeventiende-eeuwse toga's: zwarte wol met zijden accenten, een witte bef en fluwelen baret. En de Latijnse woorden van de pedel, aan het eind van een proefschriftverdediging is bij ons ook uniek. Op andere universiteiten klinken op zo'n moment de woorden 'Hora est' of een afsluiter in het Nederlands. In Groningen is dat "Hora finita"'